

РЕШЕНИЕ

№ 2259

гр. София, 16.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Т.а
Василена Дранчовска

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разглежда докладваното от Пепа Маринова-Т.а Въззивно гражданско дело № 20231100502827 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 20068327 от 23.11.2022 г. по гр.д. № 5620/2021 г. Софийски районен съд, 24 състав признал за установено по реда на чл. 422 ГПК, че С. И. Ц., ЕГН *****, и Д. И. Ц., ЕГН *****, дължат на Х. Т. Д., ЕГН *****, заплащането съобразно заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 29.06.2020 г. по гр.д. № 13372/2020 г. на СРС, 24 състав, както следва: на основание чл. 240 ЗЗД сумата от 9 000 лв., представляваща невърнат заем по договор за паричен заем № 002 от 12.02.2018 г. с нотариална заверка на подписите, извършена от Н.Г., нотариус в район РС София, рег. № 276 на Нотариалната камара, ведно със законната лихва, считано от 11.03.2020 г. до изплащане на вземането; на основание чл. 86 ал. 1 ЗЗД сумата от 990 лв., представляваща обезщетение за забавено изпълнение в размер на законната лихва за периода от 12.02.2019 г. до 10.03.2020 г. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК ответниците са осъдени да заплатят на ищеца сумата 1 210.20 лв. – разноски за исковото производство, и сумата 199.80 лв. – разноски по гр.д. № 13372/2020 г. на СРС, 24 състав.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ответниците С. И. Ц. и

Д. И. Ц., които го обжалват изцяло с оплаквания за неправилност – неправилно приложение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. С ищеца действително имали уговорки да им бъде отпуснат заем, но реално такъв не били получили от него. На 12.02.2018 г. се явили в кантората на нотариус Н.Г., където вместо един договор за заем, както били уговорили, ищецът им представил три договора за заем. Първоначално уговорките били парите да им бъдат преведени по банкова сметка, но в тези три договора за заем, включително и в процесния, това не било записано. Ищецът им обяснил, че след заверката при нотариуса ще ги заведе на място, където ще им изплати сумите по договорите за заем, но когато излезли от нотариалната кантора заявил, че няма да им даде изцяло записаните в договорите за заем суми, като ще удържи от тях посочените лихви за целия посочен в договорите срок, както и разходите по заверката. Въззивниците не се съгласили с тези нови условия и ищецът не им дал никаква сума като заем. Нямало никаква логика в един ден едновременно да се сключат три договора за заем между едни и същи страни, с един и същи падеж и при едни и същи условия. Представените в тази връзка писмени доказателства от въззивниците не били взети предвид и не били обсъдени от първоинстанционния съд. Договорът за заем се считал за сключен, когато заемотателят предаде в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължи да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Договорът бил реален, защото единият елемент от фактическия му състав е предаването в собственост, а другият - съгласието за връщане. Ако първият елемент липсва, налице било обещание за заем. В случая първият елемент от фактическия състав на договора за заем липсвал и било налице именно обещание за заем. Процесният договор за заем не можел да послужи като разписка за предаване на сумата, тъй като в него липсвало изявление на заемателите, от което да се направи недвусмислено заключение, че са получили същата. В договора било записано: В т. I.1 - „Заемотателят се задължава да предаде в собственост на заемателите сумата от общо 9 000 лева; В т. I.2 (1) - „Предаването на заемната сума от заемотателя на заемателите ще се извърши в брой, в деня на подписване на настоящия договор за паричен заем”; в т. II.3 - „Заемотателят е длъжен да предаде в собственост на заемателите заемната сума”. Никъде в договора за заем не било записано, че сумата е предадена. Употребените в текста на договора

изрази „се задължава да предаде” и „предаването ще се извърши” не водели до извода, че тази сума е реално предадена от ищеца на ответниците. Изявлението в договора, че „заемната сума ще бъде върната” също не давало основание за извод, че сумата е действително получена. Сключеният договор за заем не обективизирал изявление на въззивниците, което да има характер на разписка, че заемната сума реално им е предадена. Договорът обективизирал единствено поетите от страните задължения по него - на заемотателя - да предостави посочената в договора сума в заем, и на заемателите - да я върнат в уговорения срок. Поради това молят съда да отмени първоинстанционното решение и вместо това постанови друго, с което да отхвърли предявените искове. Претендират разноски за въззивното производство.

Въззиваемата страна Х. Т. Д. с отговор по реда на чл. 263, ал. 1 ГПК оспорва жалбата и моли съда да потвърди решението като правилно. Не претендира разноски за въззивното производство.

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, от надлежни страни и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт, поради което съдът следва да се произнесе по основателността ѝ.

След съединяване за съвместно разглеждане и решаване по реда на чл. 213 ГПК на гр.д. № 61998/2021 г. на СРС, 24 състав и гр.д. № 5620/2021 г. на СРС, 24 състав, съдът е сезиран с обективно кумулативно и субективно пасивно съединени установителни искове - с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД за сумата 9 000 лв., представляваща главница по договор за заем № 002 от 12.02.2018 г., с нотариална заверка на подписите рег. № 2353/12.02.2018 г. на нотариус Н.Г., рег. № 276 на НК, и с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата 990 лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода 09.02.2019 г. – 10.03.2020 г. вкл. Претендирана е и законната лихва върху главницата от подаване на заявлението по чл. 417 ГПК на 11.03.2020 г. до окончателното плащане. За сумите е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК по гр.д. № 13372/2020 г. на СРС, 24 състав.

С писмен отговор, депозиран в срока по чл. 131 ГПК, ответниците са оспорили предявените искове с възражения, поддържани и във въззивната жалба. Искали са от съда да отхвърли исковете.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен до посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните - т. 1 от Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк.д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Обжалваното решение е валидно и допустимо. Въззивният съд намира, че при постановяването му не е допуснато нарушение на императивни материалноправни норми, а с оглед оплакванията в жалбата решението е правилно по следните съображения:

От фактическа страна: Видно от приетия и неоспорен относно неговата автентичност договор за заем № 002 от 12.02.2018 г., с нотариална заверка на подписите рег. № 2353/12.02.2018 г. на нотариус Н.Г., рег. № 276 на НК (намиращ се и в оригинал в приложеното гр.д. № 13372/2020 г. на СРС, 24 състав), на 12.02.2018 г. Х. Т. Д., като заемодател, и С. И. Ц. и Д. И. Ц., като заематели, се съгласили, че заемодателят се задължава да предаде в собственост на заемателите сумата от 9 000 лв., а заемателите се задължават да върнат заемната сума в срок до една година от подписване на договора, като е посочен краен срок за връщане 09.02.2019 г. (т. 1 и т. 2.2 от договора). Съгласно т. 2.1, предаването на заемната сума от заемодателя на заемателите ще се извърши в брой, в деня на подписване на договора. В т. 3 е предвидено задължението на заемодателя да предаде в собственост на заемателите заемната сума по реда и в срока по т. 2. В края на текста на договора, след т. 8 и преди положените от страните подписи, е посочено: „Настоящият договор служи и като разписка за предоставената в брой сума от заемодателя на заемателите“.

Приети по делото и неоспорени са и още два сключени между страните договори за заем от 12.02.2018 г. - с нотариална заверка на подписите рег. № 2352/12.02.2018 г. на нотариус Н.Г., рег. № 276 на НК за сумата 9 000 лв., и с нотариална заверка на подписите рег. № 2354/12.02.2018 г. на нотариус Н.Г., рег. № 276 на НК - за сумата 7 000 лв.

Във връзка с отговора на исковата молба ищецът е представил удостоверение от 10.11.2021 г. по образуваното въз основа на процесната

заповед за незабавно изпълнение изп.д. № 20209210400642 по описа на ЧСИ С.П., рег. № 921 на КЧСИ, съгласно което срещу ответниците, освен това изпълнително дело, има образувани и висящи още 6 изпълнителни дела и две свършили изпълнителни дела от 2017 г. и от 2018 г. Удостоверението е представено при твърдения, че парите по договора за заем са предоставени от ищеца на ответниците в брой поради наличието на тези изпълнителни дела и наложени запори по тях.

Други доказателства не са ангажирани от страните.

От правна страна: Съгласно чл. 240, ал. 1 ЗЗД, заемът за потребление е договор, с който заемотателят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетите суми или вещи от същия вид, количество и качество. Заемът за потребление е реален договор – същият се счита за сключен не в момента, когато между страните е постигнато съгласие едната да заеме, а другата да получи в заем, а едва когато въз основа на това съгласие заетите пари или заместими вещи бъдат предадени на заемателя. Ако съгласието предхожда предаването, договорът възниква сукцесивно – фактическият му състав е завършен едва с предаването. Съобразно правилото на чл. 154, ал. 1 ГПК, в тежест на ищеца по иск с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД е да установи при условията на пълно и главно доказване наличието на валидно облигационно правоотношение между страните по договор за заем, вкл. реалното предаване на заетата сума от заемотателя на заемателя.

Въззивният съд намира, че в случая фактът на предаване на сумата от заемотателя на заемателите се установява по безспорен начин. В самия договор е посочено, че същият служи като разписка за предоставянето в брой на заетата сума от заемотателя на заемателите. Автентичността на договора като документ не е оспорена. В частта, че същият служи за разписка за предоставянето в брой на заетата сума, договорът има характер на частен свидетелстващ документ. Частният свидетелстващ документ се ползва с доказателствена сила, когато издателят му удостоверява неизгодни за него факти. В случая с полагане на подписите си под договора заемателите са потвърдили неизгодния за тях факт, че са получили заетата сума.

Не е налице твърдяното от въззивниците противоречие между клаузите на т. 1, т. 2.1 и т. 3 от договора и изявлението, че договорът служи като

разписка за получаване на заетата сума, доколкото с т. 2.1 е уговорено, че сумата ще бъде предадена в брой в деня на подписване на договора, но без уговорка дали това ще стане преди, по време или след подписването му. Дали сумата е дадена преди или в момента на подписване на договора не е от съществено значение, важен е фактът, че към момента на полагане на подписите върху договора заетата сума е била получена изцяло от заемателите.

Обстоятелството дали страните първоначално са възнамерявали сумата да бъде преведена по банков път, а впоследствие са се съгласили да бъде предадена в брой (според ищеца по изричното настояване на ответниците поради наличието на наложени запори по образувани срещу тях изпълнителни дела), е ирелевантно за извода, че заетата сума е предадена от заемодателя на заемателите. Ирелевантно за този извод е и обстоятелството, че на същата дата страните са сключили още два договора за заем. От гражданскоправна гледна точка мотивите на страните да сключат три, а не един договор, са без значение. Щом по делото се установява факта на предаване на заетата сума, а следователно и валидно облигационно правоотношение между страните по процесния договор за заем, за заемателите е възникнало задължението да върнат заетата сума в уговорения срок, което ответниците – въззивници не твърдят да са направили. Поради това предявените иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД са основателни. Предвид съпадението на крайните изводи на двете инстанции, първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено в частта му по главните иски.

В частта му по акцесорните иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД въззивната жалба е бланкетна – в нея не са наведени никакви конкретни оплаквания за неправилност на изводите на районния съд, поради което и съобразно чл. 269 ГПК атакуваното решение следва да бъде потвърдено и в тази част.

При този изход, разноски за настоящата инстанция на въззивниците не се следват, а от въззиваемия не се претендират, поради което разноски не се присъждат.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

.....

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20068327 от 23.11.2022 г., постановено по гр.д. № 5620/2021 г. на Софийски районен съд, 24 състав.

Решението подлежи на касационно обжалване при условията на чл. 280, ал. 1 и ал. 2 ГПК пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____